

Storvretaloppet på skidor

Internationellt el-ljuslopp under åren 1976-1986

av Leif Yngwe

”Skaffa pannlampor till ungdomarna!” Det var det besked som Storvreta IK fick från fritidsförvaltningen i Uppsala, då klubben begärde att kommunen skulle sätta upp lampor i elljusspåret i Storvreta, så att det kunde utnyttjas på kvällarna. Kommunen hade nämligen glömt bort att köpa några nya lampor till det elljusspår som Storvreta IK, i egen regi, rustat upp under de senaste åren. När detta händer skriver vi år 1974.

Bertil Landberg, som då skötte klubbens skidträning, uttryckte sin besvikelse över de elektriker som dragit ledningarna, och kommunen, som helt enkelt glömt bort att beställa lampor. ”Nu blir våra ungdomar efter med träningen”, sa Landberg till fritidsförvaltningens representant och efter det då skulle alla goda krafter inrikta sig på att under november månad 1974 få alla lampor på plats. Ett 30-tal skid-ungdomar rusade runt i ”elljusspåret” i Storvreta under höstträningen och det fanns stolpar och ledningar utmed spåret, men något elljus fanns inte utan ungdomarna fick nöja sig med att träna i dagsljus.

Så fick fritidsförvaltningen de beställda lamporna levererade och Storvretaborna fick sin elljusanläggning på plats.

En dag när Bertil Landberg, en av eldsjälarna i Storvreta IK:s skidsektion, gick runt i det nya elljusspåret, föddes tanken på att i det här spåret skall vi arrangera en riktig skidtävling, ja varför inte ett internationellt elljuslopp. I Uppland hade Tobo IF arrangerat Tobo-Loppet, under en följd av år på 1940/1950-talet och hade denna Nord-Upplandsklubb kunnat samla svenska eliten skulle väl nu Storvreta IK kunna göra ett försök att arrangera en stortävling. Nu var målet satt och nu gällde det att skaffa fram åkare med elitstatus.

Bild 1. *En konstgjord snömaskin – 1.000 kbm snö körs ut med dyngspridare. Barmark runt om men den vita varan i det tilltänkta spåret. Vem kunde tro att detta var möjligt!*
Foto UNT-Bild.

Skideliten kommer till Storvreta

Vid ett besök på en rullskidtävling i Falun under sommaren 1975 togs en första kontakt med elitåkare om att tävla på Skogsvallen i Storvreta vintern 1976. På sportsidorna i Upsala Nya Tidning och Gävle-tidningen Arbetarbladet presenterades nyheten om Storvretaloppet den 31 juli 1975. Arbetarbladet skriver under rubriken: ”Hoppsan i värmen – SKIDELITEN till Storvreta!” I artikeln läser vi vidare: ”Mitt i sommarvärmen kan vi avslöja en kylslagen nyhet: Svenska, norska och finska skideliten kommer efter nästa års olympiska vinter-

spel att åka sin första tävling på svensk botten i Storvreta utanför Uppsala. Det har Carl-Eric Gullberg, Bertil Landberg och Bengt Eriksson i Storvreta IK:s skidsektion bestämt sig för.”

Upplands skidförbund tillstyrkte klubbens ansökan om en nordisk tävling omgående och senare under hösten 1975 kommer ett godkännande också från Svenska Skidförbundet.

Storvretas satsning på elittävlig räddad!

Det första elljusloppet skulle gå av stapeln den 17 februari 1976, men genom att skid-SM i Umeå tvingats flytta fram sina januaritävlingar på grund av snöbrist måste de byta tävlingsdag. Det blev naturligtvis SIK:s dag de tog och som nytt datum för Storvretaloppet bokades 3 mars. De internationellt gångbara storstjärnorna Thomas Wassberg och Sven-Åke Lundbäck samt ryssen Simasjov måste tacka nej när det blev ny tävlingsdag.

Redan den 25 februari var Storvreta snöfritt det året. Solen värmdde, det var grönt kring spåret och det enda spår av snö man kunde upptäcka var i de stora vattenpölnarna på idrottsplatsen. Det var nu dags att leta snö djupt inne i skogarna kring Storvreta.

Vansinne, tänkte många, inte går det att åka skidor i Storvreta den 3 mars, inte i år åtminstone. Men i Storvreta kan man – och tävlingen blev av. Tack vare en dyngspridare(!) och snö från skogarna och från gatorna i samhället och en massa frivillig hjälp kunde elitfältet av åkare garanteras toppspår. (Se bild 1.) ”Vi kör upp spåren strax innan tävlingen, allt för att spåren inte skall bli isiga”: sade tävlingsledaren Karl-Eric Gullberg.

Ett nytt startfält måste till och även detta blev imponerande. Delar av svenska eliten med bl.a. Benny Södergren, Tommy Limby och Bjarne Andersson samt norr-männen Magne Myrmo och Odd Martinsen samt fyra OS-deltagande ryssar med Vjatjeslav Vedenin i spetsen.

*Bild. 2. En av de stora
publikfavoriterna vid
många Storvretalopp var
Thomas Wassberg.
Foto UNT-Bild.*

Tävlingen blev en stor succé! Både publik och de tävlande hade bara lovord att säga om arrangemangen. Drygt 2.000 personer fick se en rasande snabb tävling med norsk triumf genom Magne Myrmo.

I ”lilla” Storvreta kan man . . .

Året efter premiärloppet fick ledartrojkan, Gullberg, Landberg och banchefen Bengt Eriksson ett ännu bättre startfält till tävlingen som

Bild 3. Arto Koivisto under målgången vid Storvretaloppet 1980 – på nytt rekordpublik och en strålande inledning på 1980-talets publiksuccéer.

nu kunde genomföras i slutet av januari. Nu kom världsmästaren Thomas Magnusson för att möta OS- och VM-meriterade norrmän med Oddvar Brå i spetsen.

Redan 1978 hade Storvretaloppet blivit en skidtävling som många av världens toppåkare bokade upp i sitt tävlingsschema. Det var åter dukat för skidfest.

Ännu en gång var det dålig snötillgång i spåren vid Skogsvallen och några kvällar före tävlingsdags satte man igång ”operation snölangning”. Man gick nästan man ur huse i Storvreta och det var ett hundratal medlemmar i aktion för att preparera ett åkbart spår. Lastbilar, ca 75 lass med snö, gick non-stop från bl.a. Vattholma till

Bild 4. *Den alltid lika populära finländska elitåkaren Juha Mieto hade många härliga drabbningar med Thomas Wassberg – inte bara när de stred på tusendelarna vid OS i USA.*

idrottsplatsen, centrum för den kommande stora galan. Tre-Fyra traktorer fanns på plats att köra ut snön i spårslingan.

Press, radio och TV finns på plats när tävlingen genomförs inför en rekordpublik på 3.325 betalande åskådare. Storvreta IK bjöd på ”rena rälsen” och det var bara att staka på de fyra varven så mycket tygen höll. Upsala Nya Tidning skrev inför loppet om ”Mästarmöte i

Storvreta – Thomas Wassberg eller Juha Mieto i garanterat blixtföre”. Svaret blev att ”fel” man vann, då finländaren Arto Koivisto, OS-guld-medaljör i stafett, spurtade ifrån Wassberg på de två sista varven. (Se bilderna 2-4.)

Kvällens tävlingar inleddes med en damtävling över 5 km, även den med internationellt deltagande. Tre kanadensiska landslagsflickor och en stark kvartett svenska skiddamer gjorde upp om segern och Meeri Bodelid, Högbo, segrade före de tre kanadensiskorna.

Från pressen saxas följande dagen efter tävlingen: ”En kul och utslagsgivande tävling för dom aktiva. En perfekt varvbana för publiken. Spåren var också perfekta. De vann allas gillande. På med klister – silver och lila – sedan var det bara att staka allt vad tygen höll”.

Bild 5. Storvretaloppet körs under två år runt Uppsala slott och Storvreta IK kunde bjuda Uppsalapubliken på utomordentligt välarrangerade tävlingar. – Vilken miljö de fick att åka i, de elitåkare som kom från hela Norden. Foto Anders Skyttle.

Jubileumsloppet 1986 – Storvretaloppet flyttar till Uppsala och blir Slottsrundan

1986 arrangerade Storvreta IK för 11:e gången det då så etablerade Storvretaloppet på skidor. Loppet fick status som ett jubileumsarrangemang när Uppsala firade 700 år. Av den anledningen flyttades tävlingen till Slottsbacken i centrala Uppsala. Därför kallades loppet det året för ”Jubileumsloppet Mazda Cup”, med Mazda som huvudsponsor. (Se bild ovan, programbladets omlag.)

Det blev en stor folkfest i Slottsbacken. Folk strömmade oavbrutet till, och då det var dags för herrarnas elitlopp fanns det bortåt 15.000 åskådare som trängdes bakom avspärningarna för att se Gunde Svan fara runt slottet. Publiken fick se en överlägsen vinnare i Gunde, en Thomas Wassberg som körde omkull och tappade för mycket tid för att kunna ge Gunde en rejäl match om segern. Nu blev Thomas trea och slagen också av Lars Håland, en annan av de svenska landslagsåkarna.

Damtävlingen blev en dramatisk uppgörelse mellan ”hemmaåkaren” Karin Lamberg-Skoggh och den finska världsstjärnan Maira Matikainen. Karin startade sin skidåkarbana i Hagunda IF och lämnade Uppsala för IFK Mora säsongen 1979. Som mycket glad tvåa sa Karin efter målgången: ”Det här var verkligen jätteroligt! Det var en bra och annorlunda bana. Kul också att kunna ge Matikainen en match och att få köra på hemmaplan”.

Ur ”Närtidningen i Uppsala, vecka nr 5, 30 januari 1986” refereras följande om hur åkare och publik tyckte om tävlingen:

Det här är första gången jag åker en tävling i Uppsala, men jag har varit i sta'n flera gånger tidigare, eftersom jag har bekanta här. Att köra runt slottet var roligt och det var fin stämning omkring spåret.

Marja Matikainen, damsegrarinna och ledare av världscupen

Kul att man lade tävlingen i centrum. Det var ännu roligare att köra här än i Storvreta. Fint arrangemang, men det var förstås trist med fallet i backen.

Thomas Wassberg, en fallen man som reste sig och kom igen

Verkligt trevlig tävling! Roligt att se framför allt Gunde Svan åka . . . Synd bara att Karin inte lyckades ta finskan, men hon gjorde ju ett bra lopp i alla fall. Det enda man kan klaga på skulle i så fall vara vädret, men det är ju inte så mycket att göra åt.

Sven Andersson, åskådare

Kul tävling och ett perfekt arrangemang. Jag har inte hunnit följa alla lopp, men det är en bra idé att lägga tävlingen så här mitt i sta'n.

Anders Nordstedt, EM-mästare i rallycross

Efter det att den stora publiken lämnat Slottsbacken och ett omfattande röjningsarbete snabbt kom igång, samlades alla till bankett på Flustret. Det gällde för tävlingsledningen att många arbetsvilliga tog bort snö på start- och målplatsen, som låg på borggården, samt få bort alla avspärrningar och återställa tävlingsplatsen till dagligt stadsliv.

Banketten var en del av Uppsala stads Jubileumsprogram, där tävlande, tävlingsledning, Storvretabor som deltagit i allt slit med tävlingen, ett stort pressuppbåd och stadens ledande personer samlats för att hylla segrarna. Sunde Gunde firade med alkoholfritt i glaset och passade på att ge tävlingsledningen några berömmande ord för ett väl genomfört arrangemang.

Denna glädjens dag för Uppländsk skididrott var kanske inte vad dagens tävlingsledare Bertil Landberg hade tänkt sig när han gick omkring och sparkade i barksträngarna runt vattentornet i Storvreta i mitten av 1970-talet.

Sista Storvretaloppet går runt Uppsala Slott 1987

Det blev en stor press på tävlingsledningen att återupprepa fjolårets storartade tävlingsarrangemang och starka krafter inom svensk skidsport ville på nytt att tävlingen skulle genomföras i Uppsalas centrum. Var i Mälardalen kan man få ett så krävande skidspår som i Slottsbacken i Uppsala och ändå så lättillgängligt för publiken.

Åter var det många av den svenska och nordiska eliten som kom till Storvreta IK:s repris på mästartmötet mellan Juha Mieto och Thomas Wassberg. Den skidåkare som alla ville se och som i slutet av 1980-talet var hela svenska folkets skidkung kunde inte komma, dvs. det blev ett lopp utan Gunde Svan. Det innebar att publiken svek och det blev det sista Storvretaloppet i en lång serie över 12 år.

I dag är det svårt att tänka sig att inte publiken kom för att se världsmästarna Mieto och Wassberg åka i ”Slottsrundan”, tävlande mot bl.a. Torgny Mogren, Christer Majbäck, Jan Ottosson, Larry Poromaa, ja alla med namn i eldskrift i den svenska skidhistorien. Nu gäller det Världskupp-poäng och då finns inte utrymme för småklubbar som Storvreta IK att arrangera tävlingar med världseliten.